

«Mottakernavn»
«Adresse»
«Postnr» «Poststed»
«Kontakt»

Kontakt saksbehandler

Lars Wetteland, 51 56 87 29

U.off: offl. § 13, jf. fvl. § 13

Stadfesting av kommunens vedtak etter opplæringslovens § 14-6

Statsforvalterens vedtak

Statsforvalteren stadfester *** skoles/Karmøy kommunes vedtak av 03.06.2026 om ikke å gi fritak fra aktiviteter etter § 14-6 for *******

Statsforvalterens vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Bakgrunn for saken

Du søkte 15.05.2026 om at ditt barn, *****, som er elev i * klasse ved ***** skole, får fritak fra aktiviteter på skolen etter opplæringslovens § 14-6 i forbindelse med at skolen skal markere pride den 12.06.2026. I e-post av 03.06.2026 av slo skolen søknaden med den begrunnelse at dette var opplæring i samsvar med opplæringsloven og læreplanverket (LK20), og ikke med rimelig grunn kan oppleves som krenkende eller støtende. Vedtaket ble påklaget av advokat Spjelkevik 03.06.2026. Kommunen behandlet klagen, stadfestet vedtaket og oversendte dokumentene til Statsforvalteren 08.06.2026 for endelig behandling. Advokat Spjelkevik har i brev av 09.06.2026 kommentert kommunens klagebehandling.

Klager ber om at skolens vedtak omgjøres. Kort oppsummert ber dere om at eleven gis fritak fra pride-relaterte aktiviteter, deriblant undervisning og symbolbruk knyttet til regnbueflagget, der deltakelse med rimelig grunn oppleves som tilslutning til et annet livssyn/verdisyn eller er krenkende eller støtende på samme grunnlag etter opplæringslovens § 14-6. Dere krever at skolen skal pålegges å tilby annen opplæring med tilsvarende faglig innhold, jf. § 14-6 andre ledd. Dere mener også at skolens opplegg er i strid med opplæringslovens krav til et trygt og godt skolemiljø, opplæringslovens § 14-7, EMK P1-2 (foreldreretten), EMK artikkel 9 (tanke- samvittighets- og religionsfriheten) og EMDs krav til objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning.

Ellers viser vi til innholdet i klagen.

Karmøy kommune viser til at elevene det gjelder bare skal delta i opplæring som gjennomføres i samsvar med opplæringslov og læreplanverk. Den kan etter deres vurdering ikke med rimelig grunn oppleves som krenkende eller støtende. Oversikt over undervisningsopplegget er vedlagt i to power-point-presentasjoner, en for 1.-4. trinn, og en for 5.-7. trinn. Kommunen viser til at opplæringen som er planlagt ikke innebærer noen form for forkynnelse eller tar sikte på å påvirke elevene sitt personlige livssyn.

Ellers viser vi til det kommunen og skolen selv skriver.

Rettslig grunnlag

Statsforvalteren viser til opplæringslovens § 14-6 som omhandler fritak fra aktiviteter i opplæringen på grunn av religion, livssyn o.l. Denne lyder:

Elevar har rett til fritak frå aktivitetar i opplæringa som dei med rimeleg grunn opplever som utøving av ein annan religion enn sin eigen eller tilslutning til eit anna livssyn enn sitt eige, eller som dei på same grunnlag opplever som krenkjande eller støytande. Fritaket føreset ei skriftleg melding frå eleven eller foreldra, men det trengst ikkje grunngjeving.

Ein kan ikkje krevje fritak frå kompetansemåla i læreplanane for fag. Elevar som får fritak frå aktivitetar i opplæringa, skal ha anna opplæring med tilsvarende fagleg innhald.

Det ligger i dette at elever i norsk skole bare kan få fritak fra det bestemmelsen omtaler som «aktiviteter i opplæringa». Det betyr at skolen ikke kan gi fritak fra opplæringen ellers, selv om elever eller foresatte er uenig i denne eller til og med opplever noe i denne støtende eller krenkende, jf. andre ledd første setning. Dersom det søkes om fritak fra «aktiviteter» går det fram av forarbeidene til opplæringsloven at skolen skal ta utgangspunkt i elevens eller foreldrenes egen oppfatning, men at det likevel skal gjøres en viss prøving ut fra mer objektive kriterier. Derfor skal det bare gis fritak fra aktiviteter eller arbeidsmåter som «med rimelig grunn» kan oppleves som utøvelse av en annen religion, tilslutning til et annet livssyn eller som på dette grunnlag oppleves som krenkende eller støtende. Det understrekes at det bør legges til rette for en mest mulig inkluderende opplæring slik at flest mulig kan delta, og at bestemmelsen er ment som en sikkerhetsventil. Det vanligste eksempelet på en slik aktivitet vil være deltakelse på skolegudstjenester. Andre eksempler som nevnes i forarbeidene er at man kan fritas fra å spise svinekjøtt eller delta i visse former for dans, mens man på den annen side for eksempel ikke kan kreve fritak dersom opplæringen ikke er kjønnsdelt. Kort sagt er det ikke adgang til fritak fra innholdet i opplæringen og vanlig opplæring, men dersom opplæringen forutsetter deltakelse i visse aktiviteter, kan det i noen tilfeller gis fritak fra selve aktiviteten.

Dersom skolen ikke innvilger fritak, skal skolen fatte enkeltvedtak om dette etter reglene i forvaltningsloven. Statsforvalteren er klageinstans på slike vedtak. Dersom det innvilges fritak skal eleven tilbys annen tilsvarende opplæring som den man er fritatt fra. For ordens skyld tilbys ikke eleven annen opplæring når det ikke innvilges fritak, som er saken her.

Statsforvalteren viser også til at innholdet i fritaksbestemmelsen ble vurdert i forhold til Grunnloven og Norges menneskerettslige forpliktelser da gjeldende opplæringslov ble vedtatt.

Statsforvalterens vurdering

Spørsmålet Statsforvalteren må vurdere i denne saken er først om elevene må delta i såkalte «aktiviteter» eller om det er ordinær opplæring som altså ikke i noen tilfeller gir rett til fritak.

Foresatte ber om at eleven gis fritak fra *Pride-relaterte aktiviteter*, deriblant undervisning og symbolbruk knyttet til regnbueflagget, som for eksempel flaggheising. Klager skriver blant annet:

****** skole har varslet at det 12. juni 2026 skal gjennomføres et undervisningsopplegg i de ulike klasserommene, og at regnbueflagget skal heises om morgenen og tas ned ved skoledagens slutt. Skolen har opplyst at det ikke skal være felles samling, seremoni, dekor eller slagord.*

Undervisningsopplegget for 5.-7. trinn har overskriften og målformuleringer som uttrykkelig knytter opplegget til Pride. Det fremgår blant annet at elevene skal forstå at «PRIDE handlar om respekt, mangfald og retten til å vere seg sjølv», at elevene skal reflektere over «kvifor skulen vel å markere PRIDE», og at Pride forklares som noe skolen markerer «for å vise at alle høyrer til». Opplegget omfatter også gruppevise case-drøftelser, herunder et case der «ein elev seier at han vil danse med ein annan gut» og medelever reagerer med fnising og stirring.

Undervisningsopplegget for 1.-4. trinn angir at elevene skal forstå at alle mennesker er ulike og like mye verd, og øve på empati og inkludering. Det legges opp til å vise PowerPoint, samtale om vennskap og respekt, samt at elevenes svar skal henges opp på plakater i fellesareal og leses opp.

For å vurdere dette må Statsforvalteren først se nærmere på hva slags opplegg skolen planlegger å gjennomføre.

Kommunens/skolens oppfatning er at det opplegget som er planlagt den 12. juni som en markering av pride, inngår som en del av det ordinære opplæringstilbudet og er knyttet til læreplanverket. Det gjelder blant annet arbeid med verdier som inkludering, likeverd, respekt og mangfold, jf. formålsbestemmelsen i opplæringslovens § 1-3 og overordnet del av læreplanverket. Skolen mener opplegget deres ikke er forkynnende eller tar sikte på å påvirke elevenes personlige livssyn, men skal gi kunnskap om samfunnet, menneskelige relasjoner og respekt for ulikhet. Opplegget er også alderstilpasset.

Bruk av symbol som for eksempel regnbueflagget inngår i dette arbeidet som uttrykk for mangfold og inkludering, og er etter skolens vurdering knyttet til kompetansemål og kjerneelement i læreplanene. Undervisningen innebærer iflg. skolen ikke deltakelse i religiøse eller livssynsbaserte handlinger, og kan etter skolens vurdering heller ikke med rimelig grunn oppleves som krenkende eller støtende. Undervisningsopplegget er iflg. skolen basert på samtale, refleksjon og enkle aktiviteter, og innebærer ikke krav om personlig deltakelse eller tilslutning til bestemte livssyn eller standpunkt. Flagget vil bli heist om morgenen uten noen seremoni eller andre former for markering eller fellessamling, og det blir ikke brukt noen dekor eller slagord.

Skolen har lagt med en nærmere redegjørelse for et felles undervisningsopplegg for 1.-4. trinn og et felles opplegg for 5.-7. trinn. Selv om ikke begge opplegg er aktuelle for hver elev, vil vi gjennomgå begge her for å få med helheten i skolens tankegang. Opplegget for 1.-4. trinn beskrives av skolen slik:

Mål for økta

*Elevane skal forstå at alle menneske er ulike og like mykje verd.
Elevane skal øve på empati og inkludering.*

Kompetansemål (LK20)

Samfunnsfag: samtale om korleis vi kan vise respekt for kvarandre og leve saman med

ulikskap.

KRLE: samtale om etiske spørsmål knytt til vennskap, respekt og likeverd.

Norsk: lytte til andre, ta ordet etter tur og uttrykke egne meninger.

Opplegg:

1. Vise powerpoint og snakke om innholdet
2. Samtale Kva er ein god venn.
3. Aktivitet 1.-4.kl: Elevane svarer på spørsmål om vennskap og respekt (Eks: Korleis kan me vera ein god venn? Kva legg du i omgrepet respekt?). Svara blir hengt opp på plakatar i fellesareal.
4. Avslutning: Lese opp kva alle har skrive.

For 5.-7. klasse beskrives målet for økten slik:

- Elevane forstår at me flaggar for respekt, mangfald og retten til å vere seg sjølv.
- Elevane reflekterer over kvifor skulen vel å markere.
- Elevane deltek i ein trygg, inkluderande aktivitet som ikkje krev personleg deling.

Innholdet i arbeidsøkten beskrives av skolen slik:

Oppstart – 5 min

Kort samtale i klasserommet:

- Spør elevane: "Kva betyr det at alle skal få vere seg sjølv?" "Kvifor er det viktig at alle føler seg trygge på skulen?"
- Forklar kort: Det handlar om at alle menneske – uansett kven dei er – skal bli møtt med respekt og tryggleik. Skulen markerer med flagging for å vise at alle høyrer til.
- Kvifor flaggar me – Power point
- Det handlar om at alle menneske er ulike – og at det er bra.
- Nokon er ulike i kven dei forelskar seg i, korleis dei uttrykker seg, eller kven dei kjenner seg som.
- Det handlar om retten til å vere seg sjølv utan å bli mobba eller behandla urettferdig.

Knytt til læreplanen:

- Respekt og medborgarskap
- Mangfald
- Trygt skulemiljø
- Demokrati og likeverd

Hovudaktivitet – "Mangfaldsveggen" – 15 min

Enkel, trygg og ikkje-personleg.

1. Del ut post-it-lappar eller små lappar.
2. Elevane skriv **ein ting som gjer dei unike** (ikkje noko privat). Døme:
 - Eg er god til å lytte
 - Eg likar å teikne
 - Eg er flink med dyr
3. Samle lappane på ein vegg eller plakat med overskrifta: "**Mangfald i klassen**"
4. Snakk kort om korleis ulikskap gjer gruppa sterkare.

Skolen har laget 5 «case» som først drøftes i grupper og hvor man tar sikte på å gå gjennom dem i fellesskap etterpå.

Statsforvalteren viser til at tema som seksualitet, kropp og grensesetting er mer vektlagt i læreplanverk enn tidligere. For eksempel er det et mål for opplæringen at eleven etter 7. trinn skal kunne: *Reflektere over variasjoner i identiteter, seksuell orientering og kjønnsuttrykk og egne og andres grenser knyttet til følelser, kropp, kjønn og seksualitet og drøfte hva man kan gjøre om grenser blir brutt.*

Etter Statsforvalterens mening er det undervisningsopplegget som beskrives av skolen godt innenfor ordinær opplæring og kan knyttes til kompetansemålene i læreplanverket. Det som beskrives handler dels om gjennomgang av lærestoff fra lærerens side, og dels et undervisningsopplegg som innebærer at elevene deltar med egen skrivning og muntlig refleksjon over ulike tema eller case som er relevante for pride. Skrivning og refleksjon er i kjerneområdet for det skolen gjør i den ordinære opplæringen. Det opplegget skolen beskriver innebærer ikke noen forventning om tilslutning til et livssyn som ikke er ens eget. Tvert imot legger skolen opp til at elevene kan komme med egne synspunkt på en trygg og inkluderende måte.

Klager trekker spesielt fram at det er problematisk at skolen skal heise pride-flagget den 12.06.2026. Statsforvalteren mener det er opp til den enkelte kommune/skole å vurdere dette. Skolen skriver at den heiser pride-flagget om morgenen, men legger ikke opp til noen felles samling eller seremoni rundt flaggheisingen. Når det ikke legges opp til en samling e.l. rundt flaggheisingen, er det etter Statsforvalterens mening ikke en aktivitet som det kan vurderes å gi fritak fra.

Klager trekker i denne sammenheng fram sak 2025/121 fra Diskrimineringsnemda. Den gjaldt en ansatt på en skole som ble pålagt å delta på markeringen ved heising av pride-flagget ifbm. markeringen av Mangfoldsuka på skolen. Spørsmålet var om dette var i strid med forbudet mot diskriminering på grunn av religion, livssyn og/eller politisk syn. Diskrimineringsnemda konkluderte med at det ikke var diskriminering av den ansatte at vedkommende måtte delta på markeringen ved flaggheisingen. Saken gjaldt en ansatt på skolen, og ikke direkte fritak etter opplæringslovens § 14-6. Men den illustrer at det ikke er aktuelt å vurdere fritak fra flaggheising som ikke innebærer en form for deltakelse i en eller annen samling eller seremoni.

Man må gjerne være uenige i at skolen markerer pride den 12. juni. Men markering av pride er det opp til skolene og kommunene å vurdere om de skal ha. Det er i kjernen av skolens samfunnsoppdrag å lære elevene å diskutere kontroversielle tema på en respektfull og inkluderende måte. Det er i seg selv ikke noe som gir rett til fritak. Statsforvalteren viser generelt til Udirs nettside hvor det er beskrevet ulike måter skolene kan bruke pride i sin undervisning: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/stotte/pride-i-undervisningen/>.

Dere mener også at skolens opplegg er i strid med opplæringslovens krav til et trygt og godt skolemiljø, opplæringslovens § 14-7 (opplæring om kristendom, religion, livssyn og etikk), EMK P1-2 (foreldreretten), EMK artikkel 9 (tanke- samvittighets- og religionsfriheten) og EMDs krav til objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning. Statsforvalteren har vurdert om undervisningsopplegget gir grunnlag for fritak etter opplæringslovens § 14-6. De bestemmelsene klager har vist til her vil være et bakteppe for tolkningen av fritaksretten, men Statsforvalteren finner ikke grunnlag for å gå nærmere inn på dem her. Klager mener også at det er saksbehandlingsfeil fra kommunens side at flere forhold som foresatte har tatt opp, ikke er vurdert. I den grad ikke alle forhold ble vurdert av kommunen i første instans, mener Statsforvalteren at saken er så godt opplyst at vi har kunnet vurdere alle spørsmål i vår behandling av klagen.

Søknaden om fritak gjelder i denne saken ****. Utgangspunktet er etter opplæringslovens § 10-2 at elever har rett til å bli hørt i alle saker som gjelder dem selv, og det skal legges vekt på deres oppfatning ut fra deres alder og modning. I tillegg skal det alltid legges vekt på det som er til det

beste for eleven, jf. § 10-1. Dette er i tråd med Grunnlovens § 104 og Barnekonvensjonens art. 3 og 12. Klager har ønsket at elevene skal få være anonyme, men Statsforvalteren er gjort kjent med identiteten til hver elev. **** *. Det går forutsetningsvis fram av avsnitt 45 og 132 i FNs Generell kommentar til art. 12 i Barnekonvensjonen, at barn ikke bør høres i sammenhenger hvor deres uttalelse eventuelt bare blir en formalitet. Statsforvalteren har vurdert at det undervisningsopplegget som ***** skole har presentert, i seg selv ikke kan gi fritak etter § 14-6. I en slik situasjon ville det ikke gjort noen forskjell hva eleven selv måtte mene om opplegget. Statsforvalteren har derfor lagt til grunn at hver av elevene har blitt tilstrekkelig hørt gjennom foreldrene.

Statsforvalteren mener derfor at det ikke er vist til noen aktiviteter på ***** skole som kan gi grunnlag for fritak fra markering av pride den 12.06.2026.

Oppsummert mener Statsforvalteren:

- Undervisningsopplegget på skolen innebærer ikke at elevene må delta i noen *aktiviteter* som kan gi fritak etter § 14-6
- Undervisningsopplegget fra skolens side er ordinær opplæring og en del av samfunnsoppdraget til skolen.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalteren stadfester kommunens vedtak av 03.06.2026 om at **** * ikke innvilges fritak fra aktiviteter på skolen i forbindelse med undervisningsopplegg om pride den 12.06.2026.

Med hilsen

Marianne Skogerbø (e.f.)
utdanningsdirektør

Lars Wetteland
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Adresseliste:

ADVOKATFIRMAET SPJELKEVIK
KARMØY KOMMUNE
***** SKOLE

Billingstadsletta 19
Postboks 167

1396 BILLINGSTAD
4291 KOPERVIK
